

Славољуб Хаџи - Танчић

ГЛАВА ПОРОДИЦЕ

Отац се опет потужао с очевима из суседства. И опет остао сам на једној страни улице. Са извесном гордошћу и захваћени тешким пламеном свађе, остали су се повукли на другу страну. Издалека се видело да су беснији него што су икад дотад били. Погледах с терасе на којој сам чисто одело и видех како отац показује дрвени пиштољ очевима с друге стране. Посвађали су се због обичног дрвеног пиштоља, који је отац успео да им украде, закључих и сиђох с терасе, седох на степениште код улаза и запалих цигарету. Толика туча због обичног дрвеног пиштоља!

А онда, одједном, у том тренутном затишју, зачух мајкин глас, која истрча пред оца, сва бледа и уплашена, и позва га у кућу. Мало затим доби батине и од мене. Оборене главе, осећајући се кривцем пред собом и пред нама, отац седе на под, а кад подиже поглед угледасмо му сузу у закрвављеном оку.

Нисам неки горопадник - чак сам по природи миран човек, а то се види и по мом изгледу, јер сам омален и, на жалост, трбушаст, иако сам млад — те нисам желео да се кошкање настави. Међутим, и остали очеви били су под строгим надзором својих синова и кћери. Тако смо брзо доспели у нову неприлику, јер су их наговорили да нам каменицама полупају прозоре. Очеви су, смело исукавши дугачке праћке из задњег џепа, и неколико пута добро нишанећи, гађали у прозоре и врата. Мајка се уплашила, претрвила. Отац је, постиђен и претучен, плакао у другој соби.

Не прође дуго, а они се разиђоше. Мати се са дубоким уздахом олакшања спусти на кревет, молећи ме да оца више не пуштам у двориште и да га не учим тучи и свађи. Погнула је главу на груди, колико год сам покушавао да је умирим и наведем да говори, она ми је тврдоглаво одговарала само да ми је то имала рећи.

Обећао сам јој да ће све бити у реду. Признајем, обећавао сам јој то више пута, међутим, опет је избила туча.

Сутрадан по већ устаљеном обичају, отац и мајка отишли су у школу, а ја на посао. Отац не воли да учи и муче имам с њим и због тога. Али, зашто бих надугачко и нашироко понављао свакодневну бригу, кад је сви синови и те како добро знају. Додаћу, међутим, да сам неспретан да објасним претерану чулност којом је обдарен од рођења а која му пре времена одузима животну снагу. Често је осећао бол у грлу, али смо му ту скоро извадили крајнике. Он је човек у годинама и шкоди му кад се љути.

Мајка, опет - осам година млађа од њега, обузета необичним, необјашњивим страхом од свега, верује у судбину и за све благодари богу. Ни она не воли школу. Узнемирен и ојађен због

тога, често одлазим наставницима, распитујем се, саветујем и молим да их извуку, да помогну колико њима толко и мени. Обоје воле друштво, пријатеље, који нису пријатељи, него пука познанства из школе. Воле чак и самоћу. Само не да уче.

ПОБЕДА
ОКТОБРА

Ипак, волим их више од свега. Признајем, отац се понекад наљути кад примети да сам се, у некој њиховој размирици, приволео мајкиној страни. Помишља да га не поштујем и да нимало не мислим о њему. Чак и заплаче! А не знам како је долазило до тих свађа: мајка тврди једно, а отац друго, затим би га она, кад не би могла да га увери, вређала, а отац јој узвраћао истом мером; али међу њима у тим тренуцима никад није дошло до туче. Завршавала би се свађа тиме што мајка заплаче кад је напусти снага. Но на то се, по обичају, ја наљућим на оца, али се он, постиђен, потом извињава и осмехује, дајући ми до знања да ће њихово помирење брзо уследити. А затим, зна се, тражи новац за кликере.

Сваког јутра у шест сати, казао сам, одлазим на посао. Али се досад скоро ниједном није десило да закасним на ручак. У исто време налазимо се нас троје код куће! Тачност је наша обавеза. Научио сам их да ово свето грађанско правило поштују пре свих других. Сматрам да се најисправније васпитање стиче у синовљевом дому.

И даље, за столом отац мора да седи с моје леве стране, а мајка с десне. Према обичају, мати нам сипа у тањире, најпре себи а онда нама двојици и то колико она сматра да треба, а ми морамо све да поједемо. После једног сата одмора устајемо, да би најзад обавили дуго одлагане послове и испунили обећања и обавезе.

Годинама, последњег дана у недељи обичавамо заједничке изласке у град. Мада се понекад догоди да отац случајно пронађе муху у чаши воде па се згрози и наљути и посвађа с мајком, те тада остајемо код куће. Отац се чак окрене и залупи врата, хотећи сам да изађе, али се онда, ражалашћен и разнежен, врати натраг и пољуби мајку и мене. Једном се пак догодило да је морао да остане код куће да наслаже дрва у шупи, али смо остали и нас двоје и помогли му. А једном сам ја излио мало више вина у своје грло и чуо како отац поред мене говори: »То не ваља, синко!« Ја сам, скоро пијан, климао главом и смешио се јер ми је све било лепо.

Једном речи, наш живот — то су навике. И тако, ако би неко од њих двоје, на пример, заборавио на смисао и значај овог светог принципа, с мало речи и без икаквог нарочитог објашњења, изгрдили би смо га и на тај начин казнили! Обоје су, мора се признати, несташни и често би хтели да преваре или да покушају да преваре, али их редовно опомињем да се клоне лоших навика.

Отац иначе воли млеко, пекмез и хлеба. Тако ми је симпатичан тај враголан кад направи бркове од пекмеза и, ставивши шешир на моју главу, покушава да подражава мој ход и споре покрете мојих руку. Заиста, у тим тренуцима сасвим подсећа на мене. Ја, наравно, као сваки син, кинтим од среће. Помислим: биће то момак и по! Мада ми се не свиђа кад, као у забуди, понекад, опипа депове мог капута, мислећи да ће тамо наћи новац, али обично не нађе ништа, а потом тражи од мене. Не свиђа ми се што немилице троши паре.

Паре најчешће потроши за возњу на рингишпилу, цртане романе, игранке и друге неважне ситнице. Изнад столарске радионице неког приватника налазе се клозети. Морам да признам да због тога имам невоље: отац воли да гледа кроз пукотине тих комшијских клозета, одакле, преплашене и узнемирене, истрчавају девојке и жене и беже уз пре-

страшену цику. Недељом поподне у соби за примање отац иначе слуша спортске вести. Спорт га изузетно занима. Можда више од топлих уштикака, које мајка прави.

Бринем и размишљам шта ће постати од њих у животу. У ствари као сваки син, верујем да ће отац успети да се дочепа каквог чиновничког посла који му буде замакао за око. Некима се чини да је одважан; он се, међутим, плаши војске и свега што изазива у њему било какво нејасно и снажно узбуђење. Пада ми на ум и једна друга помисао: после завршене средње школе даћу га на факултет, зашто да не, нека покуша да студира.

А, помислим понекад, шта ако се догоди да се једног дана прометне у једног од господара света, у једног од свемоћних бизнисмена, финансијера. У сваком случају, постаће нешто од њега.

О будућности мајке не размишљам много. Прихватам њено мишљење, да је жена рођена за домаћицу. Допада ми се што тепа оцу: Мили мој, драги мој! Веселим се њеним ретким али темпераментним лудостима; понекад, и брбљањима са пријатељицама, којих, баш ме чуди, нема много. С времена на време, међутим, опорим речима даје оцу до знања да је злоставља. То није тако страшно, то је, чак, нормално у породици каква је наша.

А доста смо пута нас троје размишљали о животу као игри. Једина лепота свег живота је љубав, усхићено ми говоре. Поверавају ми своје мале тајне. Често, загрљени и свечани, закуцају на врата моје собе и затраже новац за биоскоп, а ја, сав срећан, дајем им и више него што траже.

Волим их, једном речи.

Ипак, плашим се смрти која ће стићи мајку и оца. Та ме помисао чини несрећним, бојим се да останем сам у кући. Смрт — та реч се са обзиром и побожном узбуђеношћу изговара у нашој кући.

А знамо да нас чека, неминувано.

Смрт је наша судбина, сећам се, рекао је отац, кад је једном свега неколико минута закаснио за ручак, јер се задржао у игри лоптом у друштву очева из суседства. Отац је тада значајно подигао кажипрст у висини очију, лице му се набрало, и додао: Тако мора да буде. Његове речи поновили смо у гласу.

Мајка је потом убола пож у сарму. Ручали смо.

Сад мислим: Зар ће смрт и у ову мирну, забитну кућу ући? И у ова мала, светлуцава, топла срца? Смрт, неминувна.

На крају, све је што се деси: добро.

Али, на сву моју несрећу, верујем да овако неће још дуго. Јер, што су старији, све се више понашају као деца.

ПОВЕРА